

והורה לנו הגאון שתיבות אבל ציון דברי הרא"ש ודיליה הוא, והרבה כיוצא בו:

(מ) בהלכתא המיוחסת לאיזה מסכת כמו הלכות שבת למסכת שבת, דרכו שלא להזכיר שם המסכת רק כמו שכתוב בדף פלוני. כשכותב עיין שם אם לא יעינו שם, יחסר הכנת דבר ההוא, וכן כשמיים תיבות וכן כתב על איזה מחבר, אם יקשה לך תעיין במחבר שהביא כי קיצר מאד במקום שקדמו אחר באיזה עניין:

(י) כשמציין עיין מנ"א או עמ"ז, הוא שתמצא חילוק בשיטתם משיטתו. ואם שלא חידש רבינו במקום ההוא רק מציין עמ"א או מ"ז הוא מסכים לדבריהם:

קצרו של דבר, כל מי שיבא לגשת להתדבק בחיבורים אלו על השולחן ערוך הקדושים והנוראים, אין תכלית גדול מזה, כי ממש אם יעיין הקורא פעם בפעם בסוגיות שמראה הגאון, ואח"כ יחזרם בלשון רבינו הקדוש, יחזור כל שיטות הש"ס ודברי הראשונים אסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, זולת פלאי פלאות חריפות ועמקות אמיתות שמיישב דעת הרמב"ם והרי"ף לאלפים, בשכל מתוק וצח, אמת לאמתה של תורה, וכן דברי התוספות והרא"ש מברר כשמלה, במקום אשר גדולי הדור נסתבכו בדבריהם, וקיים בעינינו הגדול מה שאמרו חז"ל בריש פסחים [ג, ב] לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה, אשר במשך זמן מעט יוכל המעיין לבא לתכלית גדול ונורא, גם תוכן לשונו הוזהב נעים ומתוק להבין מקור דבריו, אך כל אותיותיו הקדושים שמור לעומק כונתו, הביטו נא וראו, מה שכתב הגאון מהרש"א בחידושי אגדות בפרק ג' דסוטה [כב, א] על מה שאמרו שם התנאים מבלי עולם וכו' שמורים הלכה מתוך משנתם, וז"ל שם, ובדורות הללו אותן שמורים הלכה מתוך שו"ע והרי הם אינם יודעים טעם הענין של כל דבר אם לא ידקדקו תחלה בדבר מתוך התלמוד שהוא שמוש ת"ח ומעות נפל בהוראתם, והרי הם בכלל מבלי עולם ויש לגעור בהן עכ"ל. הן עתה עלינו לבא ברוב ההודאות לשמו הגדול יתברך, שזכינו לאור הגדול של ביאורי הגאון ז"ל, המאיר על כל תיבה ותיבה של השו"ע ורמ"א, מקורות מן הש"ס וכל התורה כולה, אשר עתה כל המעיין בשו"ע עם ביאורי הגאון ז"ל, הוא ממש מדקדק בכל סוגיות ושיטות הש"ס, ומלאה הארץ דעה כמים לים וכו', ומפיל אני תחינתי לפני כל מעיין בספר הקדוש והנורא הזה, אם ימצא איזה מקומות שיהיה איזה מקום לפקפק יתלה בחסרון ידיעה, או באשגרתא דלישנא, ובשאר דברים הבאים משגת הדפוס ומחירותו, אשר אי אפשר להזהר מכולם, וידיני לכף זכות, כמו שכתוב בפרק י"ח דשבת קכ"ז ב' הדין וכו' לכף זכות דנין אותו לזכות וכו', וכל אדם ישמור מאד לנפשו לשמור פיו ולשונו מלדבר ח"ו עתק על רבינו הגאון המחבר. וזכות רבינו הגדול והקדוש נשמתו עדן, יעמוד לימיני לשמרני מכל מכשול ושגיאה, ולהוליכני בנתיב היושר בסדר שארי חלקי חיבוריו הקדושים על הארבע שו"ע, כל תוחלתי וסברי הוא זכותו הגדול, אשר יזכני השי"ת ב"ה, לראות באור פני המלך בחיים חיותו, חצי שנה טרם נתבקש בשיבה של מעלה, וזכיתי לשרתו ולהיות כעבד לפני המלך, זה עשרים יום לפני גויעתו, הרבה פעמים קריתי ושנית לפני, ולא זוהי ידי ממנו, עד הלקח נזר תפארתינו מעל ראשינו, ונמס כל לבינו, אל הלקח ארון אלקים ואיננו, הוא ז"ל יבקש טוב בעדינו, להטות ללבינו, לעבודת בוראינו, ויבא משיח צדקינו, במהרה בימינו, אכ"ר:

דבריאסקופה הנדרסת בפני רגלית ח. ישראל בלא"א כמוהר"ר שמואל נר"ו בן האיש הירא אלהים המופלג המנוח מוהר"ר עזריאל זצ"ל משקלאוו יצ"ו שנסע לארץ הקדושה

שמתי מגמתי, ולכבוד רבינו הגדול מאד חרדתי, ושלא ישונה אות אחת מלשונו הזהב בו מאוד נזהרתי, רק במקום חיבור המהדורות ככל מיני יישוב נתיישבתי, ושלא יהיה ניכר מקום חיבורם ככל מיני הידור הדרתי, עד שמעולם לא היו יודעים ענין המהדורות אם לא אמרתי:

ואלה הכללים אשר באתי עליהם אחר רוב יגיעתי:

(א) כל מקום שתמצא בביאורי הגאון ז"ל תיבת "שם" קאי על ציוני באר הגולה. מקום שבאר הגולה מציין איזה מראה מקום בש"ס, ורבינו המחבר הוצרך לישא וליתן במקום ההוא, מאהבת הקיצור לא ציין אז הדף, רק כתב תיבת שם, ר"ל הדף שבבאר הגולה. וכשכותב תיבת שם ושם, קאי על ב' מקומות המצויינים בבאר הגולה, או מקומות שהביא הוא בעצמו קודם לזה. גם כשמציין רבינו איזה מקום בש"ס ושם בדף ההוא נרשם כגמרא בצידו מראה מקום אחר באותו ענין מענין לענין, דרכו כשמביא המקום אחר בסמוך לכתוב תיבת שם וקאי על ציוני הגמרא שבדף הקודם שהביא, וכן כשכותב על איזה ירושלמי שמביא תיבת שם, קאי על אותו סוגיא ומתני' שהביא הוא או באר הגולה:

(ב) לא תמצא בביאורו זה שום דבר שכתבו איזה גאון או מחבר שלא כתב שם מחבר הנ"ל בסוף דבר ההוא כהפרש נקודה. וכן תוספתא וירושלמי שהביאם איזה מחבר ומביאם ג"כ רבינו דרכו לכתוב שם המחבר שהביא בסופה כהפסק נקודה:

(ג) דרכו כשמביא איזה תוספות או רש"י אינו כותב רק ד"ה שלהם ואח"כ תיבת וכו', ואח"כ מביא מדבריהם התיבות המאירים כברק לעומק כוונתו. ומאהבת קיצורו עשה הרבה פעמים נקודה אחת אחר ד"ה של תוספות או רש"י במקום תיבת וכו':

(ד) פעמים הרבה תמצא שמציין בס"ק א' כמה תיבות נפרדות מסעיף שאח"ז. כהפסק נקודה בין כל תיבה. והוא לפי שבביאורו בס"ק זה ממתיק אלו התיבות ככוונתו:

(ה) תוספתא וירושלמי ופסיקתא ומדרש ושאר חיבורים שאינם מצויים, דרכו להעמידם בלשונם. ואם יש ט"ס שם מעתיק בנקיטת גרסתו הנפלאה. וכשאינו כותב לשון התוספתא או הירושלמי רק מציין תיבת תוספתא או ירושלמי לבד, הוא מפני שהובאה כגמרא או במחברים הידועים כמו הרי"ף והרא"ש וכיוצא:

(ו) דרכו לכתוב שורש לכל מנהג הנמצא בהגהת רמ"א. ומראה מקורו כגמרא או תוספתא ושאר חיבורי התנאים הקדושים ממש אשר לא שזפתו עין המחברים. גם מה שכתב רמ"א מסבירא בחיבורו הגדול דרכי משה ובהג"ה נרשם אחר דבריו דברי עצמו, מראה הגאון ז"ל גמרא מפורשת או טמון בנועם לשון מתני'. לדוגמא, עיין בסימן ע"ד ס"ק ד', וכן בסימן נ"ג ס"ק כ"ח, ואלף כיוצא בו:

(ז) גם כשבאר הגולה מציין על איזה דין באיזה ספר מאחרונים או בדברי איזה מחבר, דרך רבינו להראות דבר ההוא מדברי התנאים פלאי פלאות, ובמקומות הרבה מבאר מה שהוא דינא דגמרא או לא או מגיה השו"ע ומבאר ט"ס שנפל בו בראיות נראות, וגשתנה מזה הדין לפניו אחר:

(ח) כשתמצא בדברי רבינו שמבאר שיטות או שכותב בזה הלשון וכתב הרא"ש או הרשב"א, תדע שמאיר עינינו בהכנת עומק דבריהם אשר קשים להולמו כל"ז, לדוגמא עיין בסימן קפ"ח ס"ק ו' וחזותם וכו' וכתב הרא"ש אבל ציון וכו', שכשתעיין היטב שם האיר עינינו בדברי הרא"ש שכתב שם אבל ציון וכו' בשם תלמידי רבינו יונה, ולא תמצא בדברי תלמידי רבינו יונה כלל זה רק שכתבו היפך משיטת הרי"ף שם,